

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра підприємництва і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри підприємництва і
права, д.е.н., професор

_____ Х. З. Махмудов

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Правознавство»

Освітньо-професійна програма	«Екологія»
Спеціальність	101 «Екологія»
Галузь знань	10 «Природничі науки»

Робоча програма з дисципліни «Правознавство» для здобувачів вищої освіти за ОПП «Екологія» спеціальності «Екологія».

Мова викладання державна.

Розробники:

Шведенко П.Ю., старший викладач кафедри підприємництва і права, кандидат юридичних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва і права

Протокол від “__” _____ 20__ року № __.

Завідувач кафедри підприємництва і права, д.е.н., професор

“__” _____ 20__ року _____ Махмудов Х.З.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради за спеціальністю «Екологія» “__” _____ 20__ року, протокол № __.

Голова науково-методичної ради за спеціальністю «Екологія»

“__” _____ 20__ року

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	4
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Вид підсумкового контролю	іспит

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Правознавство» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні предметів у загальноосвітніх навчальних закладах «Правознавство» (рівень стандарту / академічний рівень; профільний рівень) (за програмами до вересня 2018 року) або «Громадянська освіта (інтегрований курс)» і «Правознавство» (профільний рівень) (за програмами з вересня 2018 року).

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надати здобувачам вищої освіти широких теоретичних і практичних правових знань, засвоїти найважливіші положення провідних галузей права України, сформувати у студентів правову свідомість та правову культуру. Майбутній фахівець повинен опанувати необхідний мінімум правових знань як передумови успішної виробничої діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни: набуття здобувачами вищої освіти таких знань та навичок: про основоположні відомості з теорії держави і права, основи конституційного, цивільного, трудового, адміністративного та кримінального права; вміння орієнтуватися в чинному законодавстві, аналізувати зміст нормативних актів, застосовувати теоретичні знання та принципи нормативних актів у практичному житті; навичок щодо роботи з нормативно-правовими актами, правильного користування юридичною термінологією, правильного застосування правових норм у виробничо-службовій діяльності.

Компетентності:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Екологія» спеціальності 101 «Екологія» у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні компетентності:

– загальні:

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Навички міжособистісної взаємодії.

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства, прав і свобод людини і громадянина України.

- фахові:

Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування

Програмні результати навчання:

Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

Розуміти і реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основи теорії права і держави

Тема 2. Конституційне право України

Тема 3. Адміністративне право

Тема 4. Цивільне право

Тема 5. Трудове право

Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право

Тема 7. Кримінальне право

Тема 8. Судові та правоохоронні органи України

Тема 9. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва теми				с.р.
	л	п		
Тема 1. Основи теорії права і держави	10	2	2	6
Тема 2. Конституційне право України	10	2	2	6
Тема 3. Адміністративне право	10	2	-	8
Тема 4. Цивільне право	10	2	2	6
Тема 5. Трудове право	10	2	2	6
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	10	2	2	6
Тема 7. Кримінальне право	10	2	2	6
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	10	2	-	8
Тема 9. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	10	-	2	8
Усього годин	90	16	14	60
Іспит				

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Основи теорії права і держави	2
2	Тема 2. Конституційне право України	2
3	Тема 3. Адміністративне право	-
4	Тема 4. Цивільне право	2
5	Тема 5. Трудове право	2
6	Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	2
7	Тема 7. Кримінальне право	2
8	Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	-
9	Тема 9. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	2
	Разом	14

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основи теорії права і держави	6
2	Тема 2. Конституційне право України	6
3	Тема 3. Адміністративне право	8
4	Тема 4. Цивільне право	6
5	Тема 5. Трудове право	6
6	Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	6
7	Тема 7. Кримінальне право	6
8	Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	8
9	Тема 9. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	8
	в т.ч. контрольна робота	-
	Разом	60

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація даного напрямку роботи передбачається шляхом виконання індивідуалізованого навчального завдання, яке виконується самостійно здобувачем вищої освіти в позааудиторний час – контрольної роботи.

8. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання, форми поточного і підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним рівня вище межі незадовільного навчання.

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний поточний контроль засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання для поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

1) розв'язування тестів по темам оцінюються як:

– при максимальній кількості 2 бали: 0,5 бали за 25 %, 1 бал за 50 %, 1,5 бали за 75 %, 2 бали за 100 % правильних відповідей;

– при максимальній кількості 4 бали: 1 бал за 25 %, 2 бали за 50 %, 3 бали за 75 %, 4 бали за 100 % правильних відповідей.

2) виконання вправ на практичних заняттях:

– при максимальній кількості 5 балів: 1-2 бали – слабка активність на занятті, відсутність самостійного опрацювання матеріалу практичного заняття; 3-4 бали – середня активність, самостійне виконання (участь у виконанні) одного з практичних завдань; 5 балів – висока активність на занятті виконання всіх практичних завдань;

– при максимальній кількості 6 балів: 1-2 бали – слабка активність на занятті, відсутність самостійного опрацювання матеріалу практичного заняття; 3-4 балів – середня активність, самостійне виконання (участь у виконанні) одного з практичних завдань; 5-6 балів – висока активність на занятті виконання всіх практичних завдань;

– при максимальній кількості 7 балів: 1-2 бали – слабка активність на занятті, відсутність самостійного опрацювання матеріалу практичного заняття; 3-5 балів – середня активність, самостійне виконання (участь у виконанні) одного з практичних завдань; 6-7 балів – висока активність на занятті виконання всіх практичних завдань; 3) виконання завдань самостійної роботи:

– при максимальній кількості 3 бали: 0,5 бали за 15 %, 1 бал за 30 %, 1,5 бали за 45 %, 2 бали за 60 %, 2,5 бали за 75 %, 3 бали за 100 % правильних відповідей у письмово виконаній та зданій на перевірку роботі;

– при максимальній кількості 5 балів: 1 бал за 20 %, 2 бали за 40 %, 3 бали за 60 %, 4 бали за 80 %, 5 балів за 100 % правильних відповідей у письмово виконаній та зданій на перевірку роботи;

– при максимальній кількості 6 балів: 1 бал за 10 %, 2 бали за 20 %, 3 бали за 35 %, 4 бали за 50 %, 5 балів за 75 %, 6 бали за 100 % правильних відповідей у письмово виконаній та зданій на перевірку роботи.

4) написання реферату:

4 бали – реферат повністю відповідає вимогам, при виконання здобувач вищої освіти виявив творчість, самостійність та науковий підхід;

3 бали – реферат відповідає вимогам, але не містить елементів науковості;

2 бали – реферат підготовлено на визначену тему, але містить значні недоліки у змісті та оформленні;

1 бал – реферат часткового відповідає вимогам, але не містить елементів самостійності.

5) підготовка доповіді конференції

5 балів – в повному обсязі володіє матеріалом з обраної теми, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває тему дослідження, використовуючи при цьому наукову літературу, немає недоліків щодо оформлення;

4 бали – в повному обсязі володіє матеріалом з обраної теми, вільно самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває тему дослідження, використовуючи при цьому наукову літературу, має незначні недоліки щодо оформлення;

3 бали – достатньо повно володіє обраною темою, обґрунтовано її викладає, в основному розкриває зміст, використовуючи при цьому навчальну та частково наукову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Оформлення в цілому відповідає вимогам;

2 бали – не в повному обсязі володіє обраною темою. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) її викладає, недостатньо розкриває зміст, допускаючи при цьому суттєві неточності, є суттєві недоліки в оформленні;

1 бал – частково володіє матеріалами з обраної теми, не в змозі викласти зміст доповіді у тезах, допускаючи при цьому суттєві помилки. Недотримані правила оформлення.

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – іспит.

Екзаменаційний білет для здобувачів вищої освіти складається з 3 теоретичних питань (оцінюються 5 балів кожне) та ситуації (оцінюється у 5 балів).

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти на іспиті – 20.

Критерії оцінювання ситуації у екзаменаційному білеті

5 балів ставиться за умови, що здобувач вищої освіти дав повну відповідь на поставлені питання із посиланням на чинне законодавство, вміє диференціювати знання, повно аналізувати і оцінювати факти, прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень.

4 балів ставиться за умови, що здобувач вищої освіти дав відповідь на всі питання, але ним допущені окремі неточності при застосування правил та методів у конкретних ситуаціях.

3 балів ставиться в тих випадках, коли здобувач вищої освіти дав неповні відповіді на поставлені питання, недостатньо проаналізував і оцінив факти або події, знайшов підтвердження своїх думок у чинному законодавстві, але невірно розтлумачив.

1-2 бали ставиться тоді, коли дані неправильні відповіді на поставлені питання, здобувач вищої освіти не володіє методикою вирішення правової ситуації. 0 балів ставиться тоді, коли відповіді відсутні.

9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи					Разом по темі
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи*	розв'язування тестів **	написання рефератів** *	підготовка доповіді конференції ****	
Тема 1. Основи теорії права і держави	5	5	2	4	5	12
Тема 2. Конституційне право України	5	5	2	4	5	12
Тема 3. Адміністративне право	×	6	2	4	5	8
Тема 4. Цивільне право	5	5	2	4	5	12
Тема 5. Трудове право	5	5	2	4	5	12
Тема 6. Аграрне, земельне та екологічне право	5	5	2	4	5	12
Тема 7. Кримінальне право	5	5	2	4	5	12
Тема 8. Судові та правоохоронні органи України	×	6	2	4	5	8
Тема 9. Розгляд цивільних, адміністративних, кримінальних справ	5	5	2	4	5	12
Разом						100

* Перевірка засвоєння теоретичних питань та завдань, що виносилися на самостійну роботу, здійснюється шляхом перевірки виконаних письмово робіт.

** Тестові завдання з теми 3 виконуються на практичному занятті теми 4, з теми 8 – на практичному занятті теми 9;

*** Здобувачу вищої освіти дозволяється (не обов'язковий вид роботи) підготувати один реферат за вивчення усієї дисципліни з будь-якої теми.

**** Здобувачу вищої освіти дозволяється (не обов'язковий вид роботи) підготувати одну доповідь на конференцію з будь-якої теми дисципліни.

10. Рекомендовані джерела інформації *Основні*

1. Ведерніков Ю. А., Грекул В. С. Теорія держави та права: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2005. 224 с.
2. Логвинова М., Кафарський В. Основи правознавства / за ред. В. П. Нагребельного. Київ : ЦУЛ, 2005. 568 с.
3. Основи правознавства: навч. посіб. / Негодченко О. В. та ін. Київ : ЦУЛ, 2005. 416 с.

4. Основи правознавства України: навч. посіб. для підгот. бакалаврів у ВНЗ II-IV рівнів акредитації М-ва аграр. політики України / Каркач П. М., Головка В. О., Барановський Д. І. та ін. Харків : Еспада, 2008. 338 с.

5. Правознавство: підручник / Берлач А. І. та ін. ; за ред. В. В. Копейчиков, А. М. Колодій. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 792 с.

Допоміжні

6. Кириченко В.М. Правознавство: Модульний курс. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 328 с. URL:

[https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&ved=2ahUKEwj5_qDv6fDkAhUrlIsKHRzSAf8QFjAGegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Flibrary.nlu.edu.ua%2FPOLN_TEXT%2FUL%2F36-Pravoznavstvo\(MK\)-Kirichenko.pdf&usg=AOvVaw0fBK_f1Bh4EIUh7PdwXJRd](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&ved=2ahUKEwj5_qDv6fDkAhUrlIsKHRzSAf8QFjAGegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Flibrary.nlu.edu.ua%2FPOLN_TEXT%2FUL%2F36-Pravoznavstvo(MK)-Kirichenko.pdf&usg=AOvVaw0fBK_f1Bh4EIUh7PdwXJRd) (дата звернення: 28.08.2019)

7. Основи правознавства: навчальний посібник / За заг. ред. Венедіктової І.В., Кагановської Т.С. Харків, 2007. 349 с. URL:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwj5_qDv6fDkAhUrlIsKHRzSAf8QFjAAegQIABAC&url=http%3A%2F%2Fjurfak.univer.kharkov.ua%2Fabiturientu%2Fab_posibnyk.pdf&usg=AOvVaw0582RRB8u7a3gZNNiwwHEW (дата звернення: 28.08.2019)

8. Правознавство : навч. посіб. / О. Д. Гринь, О. І. Донченко. Одеса: Фенікс, 2016. 206 с. URL:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=2ahUKEwj5_qDv6fDkAhUrlIsKHRzSAf8QFjADegQIAxAC&url=http%3A%2F%2Fliber.onu.edu.ua%2Fpdf%2Fdonchenko_posib.pdf&usg=AOvVaw2efRqYcsPWAUhoIPwwirjM (дата звернення: 28.08.2019)

9. Правознавство: Навчальний посібник / За заг. ред. С.М. Тимченка, Т.О. Коломоець Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2007. 588 с. URL:

<http://radnuk.info/pidrychnuku/pravoznavstvo/485-2010-11-14-12-05-24.html> (дата звернення: 28.08.2019)

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <http://rada.gov.ua>

2. Сайт бібліотеки Вернадського (рубрика «Наукова періодика») <http://nbuv.gov.ua/portal>